

Ärende: VN/501/2020

Begäran om utlåtande om reformen av lagstiftningen om tjänsterna för äldre

Remissyttrandet

Remissinstansen

Organisation

1. Med boendeservice enligt 21 § i socialvårdslagen avses temporärt boende, stödboende och s.k. vanligt serviceboende och intensifierat serviceboende. Med serviceboende avses boende och service som ordnas i servicebostäder (av kommunen). Skillnaden mellan det intensifierade boendet och serviceboendet är att det intensifierade boendet innefattar tjänster dygnet runt. Tycker ni att begreppet vanligt serviceboende skulle kunna slopas i lagstiftningen?

-

2. Om begreppet vanligt serviceboende stryks ur lagstiftningen, borde ändringen gälla

-

3. Om det vanliga serviceboendet (kommunens servicebostäder) stryks från listan på tjänster, borde kommunens socialväsende vara skyldigt att utöver tjänster som tryggar vården och omsorgen även ordna en bostad för klienten?

-

4. Om å andra sidan det vanliga serviceboendet kvarstår i lagstiftningen, borde lagen om stöd för närståendevård ändras så att stöd för närståendevård kan beviljas även för klienter inom det vanliga serviceboendet?

-

5. Borde det vara möjligt att ordna både intensifierat serviceboende och andra boende- och serviceformer i en och samma verksamhetsenhet?

-

6. Skulle man kunna främja mångsidigt boende för äldre genom andra lagändringar?

-

7. OM ni svarade ja på fråga 6, beskriv vilka lagändringar ni föreslår för att främja mångsidigt boende.

-

8. Enligt 21 § 3 mom. i socialvårdslagen förutsätts det för serviceboende att personen behöver en lämplig bostad samt vård och omsorg. För intensifierat serviceboende förutsätts det dessutom att behovet av vård och omsorg gäller dygnet runt. Borde förutsättningarna för intensifierat serviceboende definieras noggrannare i lagen?

-

9. Innehållet i hemservicen består enligt 19 § i socialvårdslagen av att fullgöra eller bistå vid fullgörandet av uppgifter och funktioner som hör till det dagliga livet. Funktionerna innefattar boende, vård och omsorg, upprätthållande av funktionsförmågan, vård och uppfostran av barm samt skötsel av ärenden. Förteckningen är inte uttömmande. Stödtjänsterna i hemservicen innefattar måltids-, klädvårds- och städservice samt tjänster som främjar socialt umgänge. Borde stödtjänsterna inom hemservicen utgöra en skild serviceform?

-

10. Motsvarar begreppen och innehållen i hemservice och stödtjänster behoven hos dagens klienter eller borde namnen på och/eller innehållet i tjänsterna ändras?

-

11. Riksdagen behandlar för närvarande regeringens proposition (RP 4/2020 rd) med förslag till bestämmelser i äldreomsorgslagen om personaldimensioneringen inom intensifierat serviceboende. Borde man föreskriva på lagnivå även om dimensioneringen av personalen inom hemvården?

-

12. OM ni svarade ja på fråga 11, beskriv hur man borde föreskriva om detta. Skulle det till exempel vara ändamålsenligt att införa en rekommendation om personaldimensioneringen inom hemvården i Kvalitetsrekommendationen för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen 2017–2019 (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2017:6)?

-

13. Ger den nuvarande bestämmelsen om styrningen av verksamhetsenheten (21 §) ett tillräckligt stöd för utvecklingen av styrningen?

-

14. Har ni andra synpunkter på utvecklingen av lagstiftningen om tjänsterna för äldre?

Inom äldreomsorgen är språket av stor betydelse. Klientens lagstadgade språkliga rättigheter är tryggade i grundlagen och språklagen och tydligt definierade i äldreomsorgslagen, socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen samt i lagen om patientens ställning och rättigheter och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

En fungerande kommunikation mellan klient och personal är en förutsättning för en väl utförd utredning av klientens servicebehov, för tjänster som motsvarar klientens behov och för klientens välbefinnande. När det gäller social- och hälso-tjänster för äldre förstärks ofta språkets betydelse. Till exempel försvagas ofta kunskaperna i andra språk än modersmålet för personer som har en minnessjukdom. Därför är det viktigt att även den språkliga miljön och kulturen tas i beaktande när äldreomsorgen och i synnerhet boendeverksamheten planeras.

En helhet i reformen av servicen för äldre personer är bedömningen av klientens servicebehov. Det har föreslagits att RAI-systemet ska användas som nationell bedömnings- och uppföljningsmätare för funktionsförmåga och servicebehov. Eftersom RAI-systemet används när man tillsammans med klienten utreder dennas funktionsförmåga och servicebehov, är det en förutsättning att RAI-instrumenten finns tillgå på både finska och svenska för att utredningen ska vara effektiv och ändamålsenlig. För att resultatet entydigt ska kunna tolkas förutsätts att personalutbildning i RAI-systemet ges på både finska och svenska.

Lindholm Johanna
Svenska Finlands folkting